

Inspectiecertificering van brandbeveiliging in de zorg

Juni 2017

actiz
"organisatie en zorgondernemers"

VGN
VERBODEN
STANDAARDISEREN
VERBODEN

Octaaf
Advies

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 moeten veel brandmeldinstallaties bij zorglocaties zijn voorzien van een inspectiecertificaat. Vanaf 2016 zijn gemeenten en veiligheidsregio's gestart met handhaven waarbij in veel gevallen 31 december 2016 als uiterste datum werd aangehouden waarop het inspectiecertificaat moest zijn verkregen.

Feitelijk was een dergelijk inspectiecertificaat al vanaf 2012 vereist (met de invoering van het Bouwbesluit 2012). Er is een overgangsperiode ingesteld (2012, 2013, 2014), waarin met zowel de nieuwe inspectieschema's als met de oude Regeling BMI 2002 gewerkt kon worden. Deze overgangsperiode was bedoeld om alle betrokken partijen die onder het bouwbesluit vallen tijd en gelegenheid te geven om aan de eisen uit het Bouwbesluit te kunnen voldoen. Omdat deze overgangsperiode vaak niet adequaat werd benut door verschillende partijen, waren weinig zorginstellingen klaar voor de inspectiecertificering per 01-01-2015.

Veel zorginstellingen zijn op dit moment druk bezig om inspectiecertificering waar nodig voor elkaar te krijgen. Maar dit gaat niet zonder slag of stoot. De brancheorganisaties VGN en ActiZ vingen knelpunten op tijdens het te doorlopen traject. Om hier meer inzicht in te krijgen is besloten om dit verder uit te zoeken. Het resultaat vindt u in dit document.

Opbouw document

Dit document bestaat uit drie delen. In deel 1 wordt uitgelegd wat inspectiecertificering is, voor welke locaties een certificaat verplicht is en wat er allemaal bij komt kijken. Vervolgens wordt in deel 2 ingegaan op de huidige problemen waar zorginstellingen tegenaan lopen, onderbouwd door enquêteresultaten. In deel 3 worden oplossingsrichtingen en verbeteracties beschreven.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Opbouw document	2
Inhoudsopgave	3
Deel 1 – Inspectiecertificering uitgelicht	4
Bouwregelgeving	4
Inspectie	5
Certificatie	6
Samenhang tussen inspectie en certificatie	7
Opdracht aan inspectie-instelling: zelf doen of uitbesteden?	8
Handhaving door of namens het bevoegd gezag	8
Harmonisatie en interpretatie	9
Deel 2 – Inspectiecertificering in de praktijk	10
Enquête	10
Doorlooptijd	10
Scope	10
Doelgroep	10
Check van respondenten	10
Respons	10
Resultaat: hoe staat het er op dit moment voor?	11
1. Zorginstellingen vinden dat de wijze waarop inspectiecertificering wordt uitgevoerd, onvoldoende aansluit bij (specifieke doelgroepen in) de zorg.	12
2. Zorginstellingen zijn laat begonnen met het traject en lopen daardoor achter.	14
3. Capaciteit bij inspectie-instellingen is onvoldoende.	15
4. Het ontbreekt aan een peildatum voor de geldigheidsduur van een inspectiecertificaat.	16
5. Veel instellingen constateren dat de aanpak van onderhoudsbedrijven en branddetectiebedrijven onvoldoende is.	16
6. Er is verschil in interpretatie van eisen tussen partijen.	19
Deel 3 – Oplossingsrichtingen	21
Constateringen	21
Verbeteracties	22

Deel 1 – Inspectiecertificering uitgelicht

Bouwregelgeving

De gebouwgebruiker draagt de verantwoordelijkheid voor de brandveiligheid in zijn bouwwerk, zo is de insteek van het Bouwbesluit. De daarin vervatte regels hebben onder meer als doel, slachtoffers als gevolg van brand in het bouwwerk te voorkomen en in geval van brand een veilige ontvluchting mogelijk te maken.

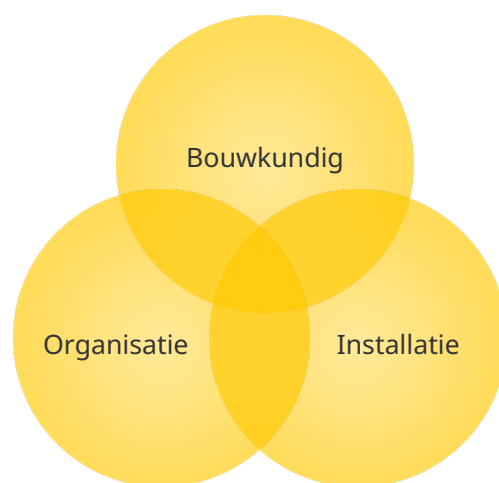
Het Bouwbesluit kent 'gebruiksfuncties'. Per functie heeft de wetgever speciale eisen aan de brandveiligheidsvoorzieningen gesteld. Dit omdat zonder deze eisen het risico op slachtoffers als gevolg van brand onaanvaardbaar groot is. Het gaat dan onder meer over bouwwerken waarin mensen verblijven die zichzelf bij brand niet in veiligheid kunnen brengen. Denk aan mensen die bedlegerig zijn, of vanwege hun geestelijke gesteldheid of als straf zijn ingesloten. In Bijlage 1 van het Bouwbesluit staat een tabel met deze gebruiksfuncties.

In artikel 6.20 en bijlage 1 van het Bouwbesluit is bepaald wanneer een brandmeldinstallatie verplicht is, soms aangevuld met een ontruimingsalarminstallatie. Omdat de kwaliteit van dat soort brandbeveiligingsinstallaties nauw luistert, heeft de wetgever voorgeschreven dat de kwaliteit onafhankelijk moet worden beoordeeld door een inspectie-instelling. Als bewijs van de kwaliteit moet de gebouwgebruiker dan beschikken over een geldig **inspectiecertificaat** op basis van het CCV-inspectieschema Brandmeldinstallaties.

Inspectie

Met inspectie wordt hier het traject bedoeld om te komen tot een inspectiecertificaat volgens bijlage 1 van het bouwbesluit.

Bij inspectie wordt beoordeeld of de brandbeveiliging waar de brandmeldinstallatie een essentieel onderdeel van uitmaakt, doeltreffend is. De inspecteur bekijkt wat de afspraken zijn tussen verzorgenden als het brandalarm gaat, welke bouwkundige voorzieningen in werking worden gesteld en of de brandmeldinstallatie goed functioneert en de juiste meldingen afgeeft. Allemaal met als oogmerk dat er in geval van brand geen slachtoffers vallen en veilige ontvluchting mogelijk is.



De inspectiepunten in het CCV-inspectieschema Brandmeldinstallaties richten zich dus op essentiële **BIO** (bouwkundig, installatietechnisch en organisatorisch) aspecten van de brandbeveiliging.

Voor meer informatie over inspectie kunt u ook het filmpje van het CCV hierover bekijken: <https://www.youtube.com/watch?v=D7BDKv-VvY4&t=2s>

De brandmeldinstallatie zelf, eventueel aangevuld met de ontruimingsalarminstallatie, vervult in de brandbeveiliging een centrale functie. Ze moet tijdig brand detecteren en alarm geven; vaak moet ze ook zorgen dat andere installaties of voorzieningen (zoals het rookventilatiekanaal of liften) worden geactiveerd of juist worden uitgezet. Dat betekent dat ze zo moet worden ontworpen en aangelegd dat ze berekend is op haar taak. De afspraken over ontwerp en aanleg staan in de Nederlandse norm NEN 2535.

Net als andere installaties heeft ook een brandmeldinstallatie eens in de zoveel tijd onderhoud nodig. Melders kunnen vervuild raken, en soms raakt een installatieonderdeel los of wordt het beschadigd. Bij periodiek onderhoud wordt ervoor gezorgd dat de installatie haar centrale functie in de brandbeveiliging kan blijven vervullen. Het Bouwbesluit vraagt van gebouwgebruikers dat zij verplichte installaties in hun gebouw adequaat beheren, controleren en onderhouden. 'Adequaat' is een voor interpretatie vatbaar begrip; de Regeling Bouwbesluit verwijst voor beheer en onderhoud van brandmeldinstallaties naar de Nederlandse norm NEN 2654-1.

Certificatie

Met certificatie worden hier andere certificatieregelingen bedoeld, die zorginstellingen kunnen organiseren voor hun brandmeldvoorzieningen. Dit is niet wettelijk verplicht.

Om zeker te zijn dat het ontwerp, de installatie en het onderhoud voldoen aan de norm kunt u ervoor kiezen om aanleg en onderhoud onder certificatie te doen. De zorginstelling kiest dan voor installatiebedrijven die gecertificeerd zijn volgens de CCV-certificatieschema's Brandmeldinstallaties en die bedrijven leveren en onderhouden installaties conform de norm. U kunt een overzicht van deze bedrijven vinden op www.preventiecertificaat.nl.

Deze bedrijven werken onder toezicht van certificatie-instellingen, en moeten zich houden aan de certificatie-eisen. Een eis is bijvoorbeeld dat ze over vakbekwame monteurs beschikken, en een duidelijke klachtenprocedure hebben als de opdrachtgever niet tevreden is. Belangrijkste eis is dat hun product – de brandmeldinstallatie – en hun dienst – het onderhoud – aan de eisen voldoet. Daarvoor geven ze bij levering en na onderhoud niet alleen een rapport af, maar ook een certificaat als bewijs dat de installatie goed geleverd en onderhouden is (Let op: dit certificaat is dus niet hetzelfde als een inspectie-certificaat). De certificatie-instellingen controleren steekproefsgewijs of certificaten terecht worden afgegeven. De opdrachtgever kan er zo op vertrouwen dat hij heeft gekregen wat hij heeft besteld.

Het is niet uitgesloten dat niet-gecertificeerde installateurs ook vakbekwaam zijn en dat hun producten of diensten aan de norm voldoen. Er is echter geen certificatie-instelling om dat te bevestigen, of om – als de verwachte kwaliteit niet wordt waargemaakt – een klacht in te dienen. Door een gecertificeerd bedrijf in te schakelen kunt u dit wel zeker weten.

Samenhang tussen inspectie en certificatie

Er is één soort certificaat verplicht (voor bepaalde installaties, zie bouwbesluit bijlage 1): het inspectiecertificaat. Daarnaast zijn er nog een aantal andere relevante certificaten die kunnen worden afgegeven door andere partijen. Deze andere certificaten zijn niet wettelijk verplicht.

Bijvoorbeeld:

- Een certificaat voor een installatie door de leverancier;
- Een certificaat voor het onderhoud van een installatie door het onderhoudsbedrijf;
- Een certificaat voor het installeren van een installatie door de installateur.

Deze certificaten voor (het onderhoud van) een installatie en het inspectiecertificaat vullen elkaar aan. Het certificaat voor de brandmeldinstallatie of voor het onderhoud gaat over het individuele product of de geleverde dienst, het inspectiecertificaat gaat over de doeltreffende samenhang van de individuele installaties en de overige maatregelen. Samen geven ze een duidelijk oordeel over de kwaliteit van de brandbeveiliging.

Een certificaat van het branddetectie- of het brandmeldonderhoudsbedrijf gaat diep in op de kwaliteitsaspecten van het geleverde product of de geleverde dienst, een inspectiecertificaat gaat breed in op de doeltreffendheid van de brandbeveiligingsmaatregelen. De toegevoegde waarde van een certificaat voor het product of het onderhoud voor inspectie is dat de inspectie in zo'n geval minder diepgaand hoeft te zijn voor dat specifieke onderdeel.

Opdracht aan inspectie-instelling: zelf doen of uitbesteden?

Inspectie volgens het CCV-inspectieschema Brandmeldinstallaties moet worden gedaan door inspectie-instellingen. Brandmeldonderhoudsbedrijven kunnen het volgens het Bouwbesluit vereiste inspectiecertificaat dus niet afgeven.

Brandmeldonderhoudsbedrijven willen graag hun klanten van dienst zijn en kunnen uitvoering van het onderhoud en de inspectie coördineren. Het alternatief is dat de zorginstelling zelf de opdracht voor inspectie geeft aan de inspectie-instelling. Het hangt van de specifieke situatie af welke variant de voorkeur verdient.

Voordelen van rechtstreekse inspectieopdracht zijn:

- De zorginstelling is verantwoordelijk en houdt de regie, vrijheid van keuze van de inspectie-instelling,
- De zorginstelling kan van de inspectie leren,
- De inspectie is graadmeter voor de kwaliteit van het onderhoud.

Nadelen:

- Coördinatie van inspectie kost tijd, het regelen van een monteur die handelingen aan de installatie kan doen, kost tijd.

Voordelen van inspectie via het brandmeldonderhoudsbedrijf zijn:

- De coördinatie ligt niet bij de zorginstelling, het brandmeldonderhoudsbedrijf regelt alles, soms tegen een lumpsum vergoeding waarin ook het risico op afwijkingen en herinspectie is verwerkt.

Nadelen:

- De zorginstelling heeft de regie niet, is afhankelijk van de zorgvuldigheid van het brandmeldonderhoudsbedrijf, staat meer op afstand en kan daardoor niet van de inspectie leren.

Handhaving door of namens het bevoegd gezag

Het bevoegd gezag handhaaft de bouwregelgeving. Handhaving is de controle op en het zorgen voor naleving van de regelgeving. Dit is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Soms hebben de gemeentes de handhaving ondergebracht in een Regionale Uitvoeringsdienst (RUD), in andere gevallen vervult de regionale brandweer een rol in de handhaving.

Als bij controle overtreding van de regelgeving wordt geconstateerd, kan het bevoegd gezag maatregelen nemen om naleving van de regelgeving af te dwingen. Het bevoegd gezag heeft verschillende handhavingsmogelijkheden, variërend van aanschrijving tot sluiting van het gebouw.

Harmonisatie en interpretatie

Het kan voorkomen dat er in de praktijk een situatie wordt aangetroffen waarbij het huidige inspectieschema niet voorziet. Een inspecteur kan dan mogelijk gebruik maken van harmonisatieafspraken. Wanneer hiervan gebruik wordt gemaakt moet de inspecteur dit in zijn rapport zetten. Er zijn verschillende harmonisatieafspraken, te vinden op de website: <https://hetccv.nl/certificatie-inspectie/brandveiligheid/inspectie-brandbeveiliging/harmonisatie-en-interpretatie>

Bron: hetccv.nl

Periodiek worden de harmonisatieafspraken en interpretaties herzien en waar nodig aangevuld. Harmonisatieoverleg vindt, los van elkaar, op drie niveaus plaats:

1. Intern tussen inspecteurs verbonden aan dezelfde inspectie-instelling (intern)
2. Tussen inspectie-instellingen onderling
3. Tussen inspectie-instellingen en het CCV

Overleg op het eerste niveau wordt door collega's zelf georganiseerd. Op het derde niveau, dus tussen inspectie-instellingen en CCV, kan ook de deskundigheid worden ingeroepen van deskundigenpanels. Zodra er een nieuwe harmonisatieafpraak of interpretatie is vastgesteld, wordt die op de website van het CCV gepubliceerd.

Deel 2 – Inspectiecertificering in de praktijk

Er is een enquête gehouden door Octaaf Advies, in opdracht van de VGN en ActiZ. Het doel van deze enquête was het inzichtelijk maken van hoe inspectiecertificering in de praktijk door zorginstellingen wordt ervaren.

Enquête

Doorlooptijd

De enquête is uitgezet op 27 oktober 2016 en is afgerond op 9 november 2016.

Scope

De enquête is in eerste instantie bedoeld voor lidinstellingen van ActiZ en VGN, maar is ook bedoeld voor andere zorginstellingen die hun ervaringen omtrent het onderwerp willen delen.

Doelgroep

De enquête is bestemd voor de functionaris die in de zorginstelling verantwoordelijk is voor onderhoud en certificering van brandmeldinstallaties en daarmee samenhangende brandveiligheidsmaatregelen.

Check van respondenten

De respondenten zijn gecontroleerd. Daarbij kwam aan het licht dat de enquête is ingevuld door respondenten die niet onder de doelgroep vallen. Deze resultaten zijn verwijderd uit de enquêteresultaten. Ook zijn onduidelijke antwoorden gecontroleerd bij de respondent voordat ze zijn meegenomen in de verwerking van de uitkomsten. Er is één ziekenhuis en er is één woningcorporatie geweest die de vragenlijst heeft ingevuld. Deze resultaten zijn niet gewist, maar de resultaten zijn alleen meegenomen bij relevante vragen.

Respons

De enquête is online en open uitgezet onder leden van ActiZ, VGN en overig netwerk. De enquête is ingevuld door 53 respondenten. De resultaten van 47 respondenten zijn gebruikt in de verwerking van de uitkomsten.

Resultaat – hoe staat het er op dit moment voor?

Het lukt zorginstellingen niet goed om inspectiecertificaten voor de verplichte installaties te krijgen. Op 8 november 2016 was slechts 22% van de verplichte installaties voorzien van een inspectiecertificaat. Daarnaast geeft 77% van de zorginstellingen die inspectiecertificering nog niet voor elkaar hebben aan dit niet te kunnen realiseren voor het einde van 2016.

De gemiddelde doorlooptijd om tot een inspectiecertificaat te komen is bij 30% van de installaties langer dan 6 maanden en bij 38% van de installaties zelfs langer dan een jaar.

Tabel 1 geeft aan hoeveel brandmeldinstallaties bij de respondenten verplicht zijn om een inspectiecertificaat te hebben. Tabel 2 geeft aan hoeveel inspectiecertificaten (IC) er daadwerkelijk zijn.

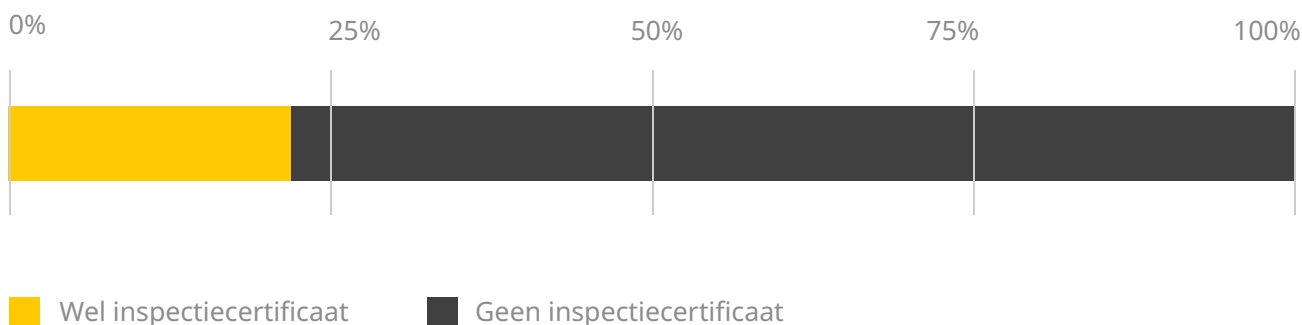
Tabel 1 – Aantal bmi's met verplichting inspectiecertificaat.

Soort instelling	Aantal bmi
Gehandicaptenzorginstelling	1240
VVT-instelling	271
Woningcorporatie	40
Ziekenhuis	15
Eindtotaal	1566

Tabel 2 – Aantal aanwezige inspectiecertificaten bij respondenten

Soort instelling	Aantal ic
Gehandicaptenzorginstelling	245
VVT-instelling	91
Woningcorporatie	3
Ziekenhuis	2
Eindtotaal	341

Grafiek 1 – Inspectiecertificaten bij brandmeldinstallaties in de zorg op 8-11-2016



Wat zijn de achterliggende oorzaken van slechts zo'n gering aantal inspectiecertificaten? Waarom lukt het instellingen niet om inspectiecertificering op tijd voor elkaar te krijgen? Op basis van de enquêteresultaten en verdiepende (telefonische) interviews zijn onderstaande conclusies getrokken.

1. Zorginstellingen vinden dat de wijze waarop inspectiecertificering wordt uitgevoerd, onvoldoende aansluit bij (specifieke doelgroepen in) de zorg.

De zorg is een bijzondere branche waar gewerkt wordt met bijzondere mensen. Denk aan ouderen met dementie in de VVT, of aan jongeren met agressieproblematiek in de gehandicaptenzorg. Maar ook binnen een bepaalde branche zijn nog grote verschillen. Bijvoorbeeld binnen een ziekenhuis is de kinderafdeling heel anders dan de psychiatrische afdeling. De manier waarop wordt omgegaan met de eisen vanuit inspectiecertificering sluit hier niet altijd bij aan. 20% van de zorginstellingen geeft aan dat ze hier problemen mee ervaren. De toepassing van brandveiligheidseisen in de specifieke praktijk van zorginstellingen zou vaker tot equivalente oplossingen moeten leiden, die beter passen bij dat wat we in de zorg doen.

“... Een groen ontgrendelingskastje werkt natuurlijk niet op een gesloten afdeling. Maar het werd wel geëist.”

Een veelvoorkomend voorbeeld ligt bij het certificeren van de ontruimingsalarminstallaties. Bij veel zorginstellingen is, gezien de aard van de groep cliënten of patiënten, gekozen voor een combinatie tussen stil en luid alarm. Beiden zijn vaak volledig op maat gemaakt voor deze specifieke zorginstelling, maar zijn soms toch afgekeurd. Zorginstellingen geven aan dat zij vinden dat luid alarm op sommige locaties, gezien de doelgroep, niet haalbaar is.

“... Er werd een installatie afgekeurd omdat er geen slowwhoop hing in een kamer waar een verwarde cliënt in een bedbox lag.”

Een ander voorbeeld gaat over het intensieve gebruik van gebouwen in de zorg. Cliënten kunnen boos en agressief worden en reageren dit soms af op bijvoorbeeld zelfsluitende deuren, die dan mogelijk niet meer goed dichtvallen. Wanneer een zelfsluitende deur niet goed dichtvalt zal de installatie vanzelfsprekend geen inspectiecertificaat krijgen. Een dergelijk incident kan op ieder moment plaatsvinden, ook vlak voor of vlak na de inspectie. Een deur wordt goedgekeurd, die bij wijze van spreken een uur later door een incident beschadigd raakt. De situatie is dan niet veilig, maar er is wel een inspectiecertificaat. En dan heeft de zorginstelling nog geluk, want stelt u zich voor dat deze beschadiging vlak voor de inspectie plaatsvond. Dan was de situatie exact gelijk, alleen komt er geen inspectiecertificaat en zal de zorginstelling opnieuw een herinspectie moeten inplannen en laten uitvoeren. Op dit moment zijn er veel voorbeelden waarbij niet wordt gekeken naar het proces van de zorginstelling om dit soort beschadigingen te herstellen, maar naar de situatie op het moment van de opname.

*“... De deur was goedgekeurd maar werd een dag later kapot
getrapt door een boze cliënt.
Dat had geen dag eerder moeten gebeuren,
dan hadden we nog een keer opnieuw ontmoeten.”*

Daarnaast is er nog de belasting ten gevolge van de inspecties in zorglocaties. Sommige cliënten zijn dagenlang van slag als er vreemden in hun huis hebben rondgelopen. Dit heeft veel effect op de zorg. En dan hebben we het nog niet over het effect van het testen van luid alarm. Het is nodig om inspecties op locatie te doen, maar het is zeker ook nodig om het aantal her-inspecties tot een minimum te beperken.

2. Zorginstellingen zijn laat begonnen met het traject en lopen daardoor achter.

Dat inspectiecertificaten op bepaalde installaties verplicht zouden worden vanaf 1 januari 2014, is al bekend sinds de inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012. Toch is 73% van de instellingen pas begonnen met het traject tot inspectiecertificering na 1 januari 2015

Tabel 3 – Startdatum traject van respondenten

	2007	2013	2014	2014	2015	2016	Nog niet	Weet niet
Aantal instellingen	1	1	1	2	25	10	2	5
% instellingen	2%	2%	2%	4%	53%	21%	4%	11%

De instellingen die aangeven pas in 2016 te zijn begonnen met inspectiecertificering, zijn allemaal in het eerste kwartaal van 2016 gestart.

Zorginstellingen geven de volgende oorzaken aan:

Het traject totdat het inspectiecertificaat wordt afgegeven, is uitgebreider en heeft meer voeten in aarde dan zorginstellingen gewend zijn.

Er was lange tijd onduidelijkheid en/of onwetendheid bij zorginstellingen over wet- en regelgeving rondom inspectiecertificering. Zij hebben een afwachtende houding aangenomen, waardoor er nu extra tijdsdruk is.

Bij een aantal zorginstellingen heeft al handhaving plaatsgevonden door het bevoegd gezag.

Tabel 4 – Handhaving

Antwoord	Aantal instellingen	% instellingen
Weet het niet	9	19%
Ja	17	36%
Nee	16	34%
Niet nodig, alles op orde	5	11%
Eindtotaal	47	100%

3. Capaciteit bij inspectie-instellingen is onvoldoende.

Veel zorginstellingen ondervinden planningsproblemen door capaciteitstekort bij inspectie-instellingen. In totaal hebben 15 respondenten in de enquête aangegeven hier zodanig tegenaan te lopen dat ze op dit moment niet verder kunnen met het inspectiecificeringstraject. Zorginstellingen geven aan dat ze soms wel 10 maanden moeten wachten voordat een inspectie-instelling tijd heeft voor een inspectie. Voordat de rapportage vervolgens binnen is, moet er nog eens een periode van vaak maanden worden gewacht. Vervolgens gaat de instelling aan de slag om de afkeerpunten op te lossen, ook hier komt een doorlooptijd bij kijken. Het inplannen van een herinspectie kost vaak weer meerdere maanden. De totale doorlooptijd is daarmee hoog. Ondanks dat 85% van de instellingen al begonnen is met het traject, geeft slechts 13% van de instellingen aan een inspectiecificaat voor al haar installaties te hebben voor 31-12-2016.

Tabel 5 – Respondenten die eerste inspectie al hebben gehad.

Eerste inspectie al geweest	Aantal instellingen	% instellingen
Ja	40	85%
Nee	2	4%
NvT	2	4%
Weet het niet	3	6%
Eindtotaal	47	100%

Er is in de enquête gevraagd naar de gemiddelde doorlooptijd van een inspectiecertificeringstraject voor één installatie. Hieronder het resultaat in maanden.

Tabel 6 – Doorlooptijd certificering in maanden

Soort instelling	< 1	1 tot 3	3 tot 6	6 tot 12	> 12
Gehandicaptenzorginstelling	3%	3%	8%	23%	20%
VVT-instelling	-	8%	10%	8%	13%
Woningcorporatie	-	-	3%	-	3%
Ziekenhuis	-	-	-	-	3%
Eindtotaal	3%	11%	21%	31%	39%

4. Het ontbreekt aan een peildatum voor de geldigheidsduur van een inspectiecertificaat.

De geldigheidsduur van een inspectiecertificaat voor een installatie met doormelding is volgens het Bouwbesluit 2012 één jaar. Voor installaties zonder doormelding is deze geldigheidsduur drie jaar. Het is onduidelijk vanaf wanneer deze periode dan start, want op sommige certificaten staat de datum van de initiële inspectie. Wanneer deze inspectie meer dan 12 maanden geleden is, zullen sommige installaties al toe zijn aan hercertificering nog voor ze hun inspectiecertificaat binnen hebben. Dit zorgt voor onbegrip bij zorginstellingen.

5. Veel instellingen constateren dat de aanpak van onderhoudsbedrijven en branddetectiebedrijven onvoldoende is.

Een onderhoudspartij en branddetectiebedrijf heeft de opdracht om ervoor te zorgen dat de installaties (blijven) voldoen aan de NEN2535. Geluiden over onderhoudsbedrijven en branddetectiebedrijven zijn verschillend. 30% van de respondenten geeft aan problemen te ondervinden in de samenwerking met het onderhoudsbedrijf en/of branddetectiebedrijf.

Nu er inspecties worden gedaan door een inspectie-instelling, blijkt soms dat de installatie al jaren niet voldeed. Er ontstaan dan discussies over wie de schuldige is. Wie is er dan aansprakelijk?

Verschillende zorginstellingen hebben overwogen om het onderhoudsbedrijf en/of branddetectiebedrijf aansprakelijk te stellen. We spraken één van deze instellingen.

Het kwam niet tot juridische vervolgstappen omdat:

- De kosten van een dergelijk complex juridisch traject zijn zo hoog dat het dragen van de kosten voor de zorginstelling voordeliger is;
- Juridisch gezien is de aansprakelijkheid moeilijk hard te maken. Dit komt door:
 - onduidelijke regelgeving in het verleden,
 - onduidelijke formuleringen in de opdrachtverstrekking,
 - onduidelijkheid of het toentertijd een erkend bedrijf was,
 - onduidelijk over wie de gebreken bij oplevering had moeten constateren,
 - onduidelijkheid over hoe inspectie heeft plaatsgevonden.
- De (meeste) veiligheidsregio's vragen een certificaat per 1 januari 2017.
Deze datum kan nooit gehaald worden wanneer een juridisch traject wordt gestart.

Daarnaast steekt deze zorginstelling ook hand in eigen boezem door te constateren dat ze zelf te laat met het traject zijn gestart.

De positie van de zorginstelling is lastig. Aansprakelijk stellen of herstelkosten op zich nemen? De zorginstellingen moeten in ieder scenario hoge kosten maken, terwijl ze in de veronderstelling waren dat ze het hadden uitbesteed en dat het in goede handen was.

Meerdere zorginstellingen benoemen dat hun onderhoudsbedrijf verschil van inzicht heeft met de inspectie-instellingen. Hierdoor ontstaan discussies over afkeurpunten, waar de zorginstelling dan onterecht onderdeel van uit maakt.

“ ... Het vorige onderhoudsbedrijf en de installateurs die gewerkt hebben aan de BMI hebben niet conform de eisen geïnstalleerd, wij hadden niet de kennis om dat toen te constateren, maar nu zitten wij er wel mee. ”

Andere instellingen hebben het onderhoudsbedrijf als coördinerende en centrale schakel ingezet bij het inspectie-certificeringstraject. Bevindingen hierover zijn over het algemeen positief. De onderhoudspartij kan rechtstreeks communiceren met de inspectie-instelling en afkeurpunten worden voorkomen of sneller opgelost. Maar vanuit inspectie-instellingen zijn de ervaringen minder positief. Zij hebben geen rechtstreeks contact terwijl de input van zorginstellingen belangrijk is om het goed te laten aansluiten.

“ ... We hadden onderhoudscertificaten op alle installaties, dus we gingen ervan uit dat we het op orde hadden. Zo'n certificaat krijg je toch niet voor niets? Maar niets bleek minder waar. ”

6. Er is verschil in interpretatie van eisen tussen partijen.

Inspectie-instellingen treden niet overal hetzelfde op. Soms kijken verschillende inspectie-instellingen anders tegen dezelfde dingen aan. Soms zijn inspecteurs binnen eenzelfde inspectie-instelling het zelfs niet met elkaar eens. Zorginstellingen geven aan dat het daardoor vaak niet duidelijk is wat zij moeten doen om het inspectiecertificaat te krijgen.

“Hetzelfde inspectiebureau kwam bij de herinspectie met een andere inspecteur tot nieuwe afkeurpunten die zij de eerste keer zelf over het hoofd hebben gezien.”

“Of het voor mij duidelijk was wat er moest gebeuren? Het was voor het onderhoudsbedrijf niet eens duidelijk wat er moest gebeuren!”

Er is geïnventariseerd of de eisen van inspectiecificering duidelijk zijn voor de zorginstelling.

Tabel 7 Eisen duidelijk voor respondenten

Eisen duidelijk?	Aantal instellingen	% instellingen
Geen antwoord	9	19%
Ja	22	47%
Nee	16	34%
Eindtotaal	47	100%

Bij deze vraag hebben 9 respondenten geen antwoord gegeven. De reden hiervoor is dat zij nog niet gestart zijn, of er niet op gedetailleerd niveau mee te maken hebben gehad.

Het is bekend dat er regelmatig op verschillende niveaus een zogenaamd harmonisatieoverleg plaatsvindt tussen betrokken partijen.

Toch komt het nog veel voor dat inspectie-instellingen onderling, en inspectie-instellingen en onderhoudspartijen niet op één lijn liggen.
Dit is erg lastig en onduidelijk voor zorginstellingen.

*“ In eerste instantie heeft een
inspectie-instelling een voorinspectie gedaan.*

*Nu is er een andere inspectie-instelling die de certificering doet
en die stelt hele andere eisen, waardoor er naast de punten
die in eerste instantie waren aangegeven en opgelost,
een hele waslijst aan andere punten ligt
die opgelost moeten worden.*

*Hoe kunnen twee verschillende bedrijven
zo verschillend dezelfde regels toepassen?*”

Deel 3 – Oplossingsrichtingen

De enquêteresultaten waren voor ActiZ en VGN reden om kritisch te kijken naar oplossingsrichtingen. Dit is gedaan in samenwerking met het CCV.

Inspectiecertificering is bedoeld om de kwaliteit van brandbeveiliging te borgen. ActiZ en VGN staan vanzelfsprekend achter dit uitgangspunt.

Brandbeveiligingsvoorzieningen moeten werken wanneer het nodig is. Maar inspectiecertificering heeft het zorginstellingen niet gemakkelijker gemaakt. Op dit moment lijkt de zorg vaak de dupe van onvoldoende afgeleverd werk in het verleden en van inspecteurs die niet op één lijn zitten. De zorgbranches zien ook dat niet alle instellingen tijdig zijn begonnen met aanpassingen, waardoor er nu extra problemen manifest worden. De brancheorganisaties formuleren een aantal mogelijke oplossingsrichtingen.

Constateringen

1. Zorginstellingen vinden dat de wijze waarop inspectiecertificering wordt uitgevoerd onvoldoende aansluit bij (specifieke doelgroepen in) de zorg.
2. Zorginstellingen zijn laat begonnen met het traject.
3. Capaciteit bij inspectie-instellingen is onvoldoende.
4. Het ontbreekt aan een peildatum voor de geldigheidsduur van een inspectiecertificaat.
5. De aanpak van onderhoudsbedrijven en branddetectiebedrijven is onvoldoende.
6. Er is verschil in interpretatie van eisen tussen partijen.

Verbetering inspectieschema's

Het CCV bereidt een herzien inspectieschema voor, waarin duidelijker wordt gespecificeerd welke punten worden geïnspecteerd, en wat het criterium is waaraan het punt moet voldoen. Hierbij zal nadruk komen te liggen op de mogelijkheden voor equivalente oplossingen. ActiZ en VGN zijn bereid om via de Commissie van Belanghebbenden Brandbeveiliging bij de ontwikkeling van dit inspectieschema verder betrokken te worden.

De volgende onderwerpen kunnen hierbij aan de orde komen:

- Inspectiefrequentie verlagen. Bijvoorbeeld: gebouwen onder de 1000m² die nu jaarlijks inspectieplichtig zijn, overzetten naar een driejaarlijks ritme, onder de voorwaarde dat in het onderhoudsrapport alle brandveiligheidsvoorzieningen gecontroleerd en afgevinkt worden en dat er een onderhoudscertificaat conform de CCV-regeling verstrekt wordt.
- Peildatum stellen. Het CCV, VGN, ActiZ en de inspectie-instellingen bespreken waar in het inspectieschema van het CCV een peildatum wordt opgenomen voor bepaling van de geldigheidsduur van een inspectiecertificaat.

Opleiding en voorlichting

- De zorgsector kan en wil inspecteurs helpen hoe ze naar daadwerkelijke veiligheid moeten kijken. In samenwerking met het CCV wordt gekeken naar de mogelijkheid om masterclasses voor inspecteurs te organiseren die gericht zijn op risicogerichte inspecties in de zorg.

VGN en ActiZ organiseren bijvoorbeeld ook kennisoverdracht aan inspecteurs over zorgspecifieke omstandigheden, en ontwikkelen met inspecteurs een gedragskader of een training voor inspectie in zorginstellingen.

- ActiZ, VGN, de inspectie-instellingen en het CCV, bij voorkeur met Brandweer Nederland, bieden aan zorginstellingen uitleg over inspectie van brandveiligheid in een aantal bijeenkomsten en (of) in een publicatie gericht op de zorginstellingen. Verder ontwikkelen VGN en ActiZ voor hun achterban informatievoorziening over 'geïnformeerd opdrachtgeverschap': welke criteria formuleert een zorginstelling voor aanleg of onderhoud van brandbeveiligingsvoorzieningen? Dit kan bijvoorbeeld via bijeenkomsten.

Communicatie

- ActiZ en VGN overleggen namens de achterban met de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland en Brandweer Nederland over toezicht op en handhaving van de bouwregelgeving.
- CCV opent een meldpunt waar zorginstellingen melding kunnen maken van tegenspraak tussen branddetectie- of onderhoudsbedrijf enerzijds, en inspecteur anderzijds. Doel van het meldpunt is inventarisatie van het onderwerp van de tegenspraak, om daarmee duidelijk te krijgen wat er gedaan moet worden om de oorzaak van de tegenspraak weg te nemen.
- CCV en de inspectie-instellingen maken afspraken over interne opleiding van inspecteurs door de inspectie-instellingen. Verder maken het CCV en inspectie-instellingen harmonisatie-afspraken die nodig zijn om in dezelfde gevallen dezelfde dingen op dezelfde wijze te beschouwen. ActiZ en VGN leveren voorbeelden aan van onderwerpen waarop inspecteurs verschillend oordelen.
- VGN en ActiZ zijn bereid om (via enkele van haar leden) aan te sluiten bij de diverse harmonisatie-overleggen binnen het CCV.

In opdracht van

***Vereniging Gehandicaptenzorg
Nederland***

Oudlaan 4
Postbus 413
3500 AK Utrecht
0202739300
info@vgn.nl
www.vgn.nl

***ActiZ, organisatie van
zorgondernemers***

Oudlaan 4
Postbus 8258
3503 RG Utrecht
0302739393
info@actiz.nl
www.actiz.nl

In samenwerking met

*Centrum voor
criminaliteitspreventie en veiligheid*

info@hetccv.nl

www.hetccv.nl

Tekst

*Carolien de Vries, Octaaf Advies BV
Peter Schut, Octaaf Advies BV*

Begeleidingscommissie

Paul van Aken, ActiZ

Aart Bertijn, VGN

Frits Mul, VGN

Opmaak

Thomas van Dongen

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid en met gebruikmaking van de meest actuele gegevens tot stand gekomen. Het is evenwel niet geheel uitgesloten dat de informatie in deze uitgave onjuistheden en/of onvolkomenheden bevat. ActiZ aanvaardt geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade ontstaan door eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.